

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
despre controlul constituționalității unor prevederi din Hotărîrea
Parlamentului nr. 1181-XIII din 8 mai 1997 "Privind instituirea
Comisiei pentru examinarea cazurilor de privatizare ilicită a
unor obiecte"* și din Hotărîrea Parlamentului nr.1198-XIII din
29 mai 1997 "Privind privatizarea ilicită a
sanatoriului-profilactoriu "Legkovik" **

Nr.2 din 19.01.98

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.12-13/8 din 19.02.1998

* * *

* M.O., nr. 41-42 din 26.06.97, art. 370.

** M.O., nr. 38-39 din 12.06.97, art. 335.

ÎN NUMELE REPUBLICII MOLDOVA

Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător
Mihai COTOROBAI - judecător
Gheorghe SUSARENCO - judecător-raportor
Ion VASILATI - judecător

cu participarea Ludmilei Zadorojnii, grefier, deputatului în Parlament Victor Cecan, autorul sesizării, în lipsa reprezentantului Parlamentului, legal citat, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) art. 31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a examinat în ședință plenară deschisă constituționalitatea unor sintagme din art. 1 și 3 ale Hotărîrii Parlamentului nr. 1181-XIII din 8 mai 1997 "Privind instituirea Comisiei pentru examinarea cazurilor de privatizare ilicită a unor obiecte" și din Hotărîrea Parlamentului nr. 1198-XIII din 29 mai 1997 "Privind privatizarea ilicită a sanatoriului-profilactoriu "Legkovik".

Temei pentru examinare a servit sesizarea deputatului în Parlament Victor Cecan, depusă cu respectarea art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Sesizarea a fost acceptată spre examinare și inclusă în ordinea de zi prin decizia Curții Constituționale din 2 decembrie 1997.

În baza art. 6 alin. (2) și (3) din Codul jurisdicției constituționale Curtea Constituțională își stabilește limitele de competență, aceasta cuprinzînd textul integral atît al Hotărîrii Parlamentului nr. 1198-XIII din 29 mai 1997 "Privind privatizarea ilicită a sanatoriului-profilactoriu "Legkovik", cît și al Hotărîrii Parlamentului nr. 1181-XIII din 8 mai 1997 "Privind instituirea Comisiei pentru examinarea cazurilor de privatizare ilicită a unor obiecte".

Examinînd materialele dosarului, punctele de vedere asupra chestiunii date, solicitate Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Procuraturii Generale, audiînd raportul întocmit de judecătorul-raportor, argumentele autorului sesizării expuse în ședință, Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t:

La 16 iulie 1997 deputatul în Parlament Victor Cecan a sesizat Curtea Constituțională, solicitînd recunoașterea neconstituționalității sintagmei "ca urmare a abuzului în serviciu din partea membrilor Guvernului - domnului Ion Guțu, viceprim-ministru, ministrul economiei și reformelor, și domnului Ceslav Ciobanu, ministrul privatizării și administrării proprietății de stat" din art. 1 și a sintagmei "abuzul în serviciu din partea domnului Ion Guțu, viceprim-ministru, ministrul economiei și reformelor, constituie temei pentru tragerea acestuia la răspundere disciplinară" din art. 3 ale Hotărîrii Parlamentului nr. 1198-XIII din 29 mai 1997 "Privind privatizarea ilicită a

sanatoriului-profilatoriu "Legkovik".

În opinia autorului sesizării, folosirea sintagmelor "abuz în serviciu" față de persoane concrete - domnul Ion Guțu, viceprim-ministru, ministrul economiei și reformelor, și domnul Ceslav Ciobanu, ministrul privatizării și administrării proprietății de stat, aduce prejudicii principiului constituțional de separație a puterilor în stat (art. 6 din Constituție), potrivit căruia justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești (art. 114 din Constituție). Autorul sesizării susține că noțiunea "abuz în serviciu" este reglementată prin art. 184 din Codul penal* drept infracțiune și pentru săvârșirea acesteia sînt stabilite măsuri de pedeapsă. Utilizînd în art. 1 și 3 din Hotărîre sintagmele contestate, fără a dispune de hotărîrile instanțelor judiciare, adoptate în cursul unor procese judiciare publice, Parlamentul, practic, a înfăptuit justiția în numele legii. Prin aceasta Parlamentul nu numai că a exercitat funcții neprevăzute de art. 114 din Constituție, ci a adoptat, de fapt, un act, ale cărui prevederi contravin dispozițiilor art. 21 din Constituție.

-----
* În redacția modificărilor introduse prin Legea nr.316-XIII din 9 decembrie 1994 (M.O., nr. 9 din 09.02.95, art. 92)

În concluzie, autorul sesizării conchide că utilizarea de către Parlament în Hotărîrea nr. 1198-XIII din 29 mai 1997 a sintagmelor contestate constituie o încălcare a art. 21 și 114 din Constituție și solicită declararea lor drept neconstituționale.

Curtea Constituțională constată, că conceptul statului de drept, pacea civică, democrația, demnitatea omului, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea, pluralismul politic sînt recunoscute drept valori supreme și garantate în Constituția Republicii Moldova.

Caracteristicile constituționale ale statului de drept consfințesc proclamarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către stat, stabilirea în acest scop a unor proceduri juridice necesare asigurării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei. Totodată, una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi.

Respectarea de către stat a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului este garantată prin normele stabilite de Constituție prin articolele 20 (accesul liber la justiție), 21 (prezumția nevinovăției), 114 (înfăptuirea justiției).

Curtea Constituțională reține că reglementarea infracțiunilor, pedepselor și regimului executării acestora, în baza art. 72 alin. (3) lit. n) din Constituție, ține de domeniul legilor organice. În acest scop Parlamentul a adoptat Codul penal și Codul de procedură penală. Noțiunile de "abuz de putere sau abuz în serviciu", "exces de putere sau depășirea atribuțiilor în serviciu", precum și altele sînt tratate de Codul penal drept infracțiuni, pentru săvârșirea cărora sînt stabilite pedepse.

Codul de procedură penală, la rîndul său, stabilește că infracțiunile nu sînt altceva decît cauze penale, care cad sub incidența justiției în numele legii. Astfel, legislatorul a determinat că examinarea chestiunilor cu caracter litigios, ce țin de noțiunile "abuz de putere sau abuz în serviciu" (art. 184 CP) "exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu" (art. 185 CP), raportate la activitatea cetățenilor, ține de înfăptuirea justiției, care, potrivit art. 114 dn Constituție, se înfăptuiește în numele legii de către instanțele judecătorești.

Conform prevederilor Constituției (art. 20, 21) orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia trebuie să i se asigure toate garanțiile necesare apărării sale.

Curtea Constituțională constată că Parlamentul, folosind noțiunea

"abuz în serviciu" față de persoane concrete, nedispunînd de hotărîri ale instanței judecătorești, pronunțate în cursul unor procese judiciare publice, a înfăptuit, practic, față de aceste persoane justiția, asumîndu-și funcțiile autorității judecătorești.

Curtea Constituțională nu poate reține argumentul, potrivit căruia folosirea cuvintelor "abuz în serviciu" nu constituie o calificare juridică a faptelor, ci o apreciere de către Parlament a activității unor membri ai Guvernului în urma efectuării unui control parlamentar.

Curtea Constituțională nu pune la îndoială dreptul puterii legislative de a exercita controlul asupra activității executivului și de a-și expune atitudinea față de activitatea Guvernului în ansamblu sau a unor membri ai lui în particular. Or, aprecierea activității lor, utilizînd noțiuni ce sînt tratate de dreptul penal ca infracțiuni, cauze penale, constituie, în fond, învinuire de săvîrșire a unui delict și impune soluționarea cauzei penale de către instanța de judecată, de aceea o astfel de apreciere constituie o derogare de la art. 21 și 114 din Constituție.

Curtea Constituțională constată, totodată, că aprecierea procesului de privatizare a sanatoriului-profilactoriu "Legkovik" drept ilicită, de asemenea, ține de soluționarea unui litigiu, adică de înfăptuirea justiției, și intră în atribuțiile autorității judecătorești.

Din aceste considerente Curtea Constituțională nu poate recunoaște constituționalitatea cuvîntului "ilicit" ca apreciere a procesului de privatizare a unui obiectiv în denumirea și motivarea Hotărîrii nr. 1198-XIII supuse controlului constituționalității și în denumirea și motivarea Hotărîrii Parlamentului nr. 1181-XIII din 8 mai 1997 "Privind instituirea Comisiei pentru examinarea cauzelor de privatizare ilicită a unor obiecte".

Prin art. 2 al Hotărîrii nr. 1198-XIII din 29 mai 1997 Parlamentul a stabilit că "Pentru încălcarea legislației în vigoare în procesul privatizării sanatoriului-profilactoriu "Legkovik" se acordă vot de neîncredere domnului Cezlav Ciobanu, ministrul privatizării și administrării proprietății de stat".

De menționat că art. 106 alin. (1) din Constituție prevede că Parlamentul poate exprima vot de neîncredere Guvernului în ansamblu și nu unui membru al acestuia în parte. Parlamentul, la rîndul său, în desfășurarea tezei constituționale, prin art. 100-107 din Legea pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului nr. 797-XIII din 2 aprilie 1996, a stabilit și o procedură regulamentară specială privind moțiunea de cenzură asupra activității Guvernului.

Curtea Constituțională recunoaște responsabilitatea politică, consfințită constituțional, a Guvernului în ansamblu, și a unor membri ai lui, în particular, în fața Parlamentului, dar consideră că exprimarea votului de neîncredere urmează să se facă în condițiile art. 106 din Constituție.

Constituția, prin art. 82 alin. (2), a prevăzut, de asemenea, modalitatea demiterii unui membru al Guvernului, stabilind că în caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a postului, Președintele revocă și numește, la propunerea Primu-lui-ministru, pe unii membri ai Guvernului.

Problema remanierii guvernamentale a fost elucidată și în Hotărîrea Curții Constituționale din 4 aprilie 1996 "Cu privire la constituționalitatea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 68 din 15 martie 1996 "Despre conducerea Ministerului Apărării".

Călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) și art. 140 din Constituție, art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 6 alin. (2), art. 62 lit. a) și 69 din Codul jurisdicției constituționale,

Pentru motivele estimate,
Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Se declară neconstituționale:

- cuvîntul "ilicită" din denumirea și motivarea Hotărîrii Parlamentului nr. 1181-XIII din 8 mai 1997 "Privind instituirea Comisiei

pentru examinarea cazurilor de privatizare ilicită a unor obiecte" și din denumirea și motivarea Hotărîrii Parlamentului nr. 1198-XIII din 29 mai 1997 "Privind privatizarea ilicită a sanatoriului-profilactoriu "Legkovik";

- sintagma "abuz în serviciu" din art. 1 și art. 3 ale Hotărîrii Parlamentului nr. 1198-XIII din 29 mai 1997 "Privind privatizarea ilicită a sanatoriului-profilactoriu "Legkovik";

- propoziția "pentru încălcarea legislației în vigoare în procesul privatizării sanatoriului-profilactoriu "Legkovik" se acordă vot de neîncredere domnului Ceslav Ciobanu, ministrul privatizării și administrării proprietății de stat" din art. 2 al Hotărîrii Parlamentului nr. 1198-XIII din 29 mai 1997 "Privind privatizarea ilicită a sanatoriului-profilactoriu "Legkovik".

2. Prezenta Hotărîre intră în vigoare la data adoptării, este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 19 ianuarie 1998.
Nr. 2.

O P I N I E S E P A R A T Ă

În temeiul art. 27 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională îmi expun opinia separată asupra prezentei cauze:

1. Prin hotărîrea Curții Constituționale au fost declarate neconstituționale sintagma "abuz în serviciu" din art. 1 și 3 și cuvîntul "ilicită" din denumirea și motivarea Hotărîrii Parlamentului nr. 1198-XIII din 29 mai 1997 "Privind privatizarea ilicită a sanatoriului-profilactoriu "Legkovik", propoziția "Pentru încălcarea legislației în vigoare în procesul privatizării sanatoriului-profilactoriu "Legkovik" se acordă vot de neîncredere domnului Ceslav Ciobanu, ministrul privatizării și administrării proprietății de stat" din art. 2 al aceleiași Hotărîri, precum și cuvîntul "ilicită" din denumirea și motivarea Hotărîrii Parlamentului nr. 1181-XIII din 8 mai 1997 "Privind instituirea Comisiei pentru examinarea cazurilor de privatizare ilicită a unor obiecte".

Nu sînt de acord cu argumentele și concluziile hotărîrii în cauză, și consider că, în ea, Curtea Constituțională nu a luat în dezbateră și nu a soluționat două probleme principiale:

- în primul rînd, nu a stabilit dacă cele două Hotărîri ale Parlamentului sînt, prin conținutul lor, acte normative și ce aspecte constituțional-juridice conțin;

- în al doilea rînd, dacă examinarea lor ține sau nu de competența Curții Constituționale?

2. Consider că atît prin conținutul lor în ansamblu, cît și prin problemele abordate Hotărîrile Parlamentului nu pot fi calificate drept acte legislative. Ele nu se referă și nu reglementează forma și structura proprietății, nu instituie restricții juridice în sfera privatizării, ci conțin doar recomandări pentru sporirea responsabilității membrilor Guvernului și retrocedarea proprietății către stat. Curtea Constituțională nu a examinat și nu a apreciat din punctul de vedere al constituționalității Hotărîrile menționate în ansamblu, ceea ce a condus la restrîngerea argumentării hotărîrii și a obiectului examinat.

Principalul constă în faptul că, deși, prin caracterul și importanța lor, chestiunile abordate în Hotărîrile Parlamentului nu se referă la probleme eminamente de drept, ele au devenit totuși obiect al examinării de către Curtea Constituțională. Aceasta contravine competențelor Curții Constituționale, care rezidă în exercitarea controlului constituțional asupra actelor normative, adică în soluționarea problemelor de drept, și

nu a unui fapt.

Pentru aprecierea Hotărîrilor menționate, Curtea Constituțională a invocat doar concluzia că, Parlamentul, fără a dispune de hotărîrea instanței judecătorești, încălcînd art. 21 și 114 din Constituție, a recunoscut persoane concrete vinovate de abuz în serviciu. Această concluzie conține o teză axiomatică, deoarece în Hotărîrile Parlamentului nu sînt soluționate probleme ce țin de jurisdicția judiciară.

Cuvîntul "ilicită" și sintagma "abuz în serviciu", folosite în denumirea și articolele Hotărîrilor, semantic nu țin de principiul prezumției nevinovăției și nu au caracter acuzator. Prin urmare, adoptînd Hotărîrile supuse examinării, Parlamentul nu a intervenit în atribuțiile autorității judecătorești.

3. În competența Curții Constituționale, stabilită prin Constituție și Legea cu privire la Curtea Constituțională, nu intră examinarea unor "cuvinte", "sintagme", "propoziții". Cu toate acestea, în ultimul timp în acest temei au fost adoptate o serie de hotărîri privind "necorespunderea lor Constituției", inclusiv în cazul examinat astăzi. Or, Curtea Constituțională, în exercitiul atribuțiilor sale, este obligată să se pronunțe numai asupra constituționalității legilor și altor acte normative sau unor părți ale acestora (art. 140 alin. (1) din Constituție).

Sînt convins că în cazurile cînd Curtea Constituțională adoptă hotărîri despre neconstituționalitatea unui "cuvînt", unei "sintagme" sau "propoziții", avem de-a face cu ridicarea lor în mod artificial la nivelul problemei constituționale. Acest lucru îl demonstrează și hotărîrea adoptată asupra cazului examinat, prin care Curtea Constituțională, declarînd "cuvintele", "sintagmele", "propozițiile" menționate mai sus drept neconstituționale, în rest a recunoscut acțiunea Hotărîrilor Parlamentului drept constituțională. Aceasta contravine principiilor generale ale dreptului constituțional, precum și art. 28 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, potrivit căruia "Legile și alte acte juridice sau unele prevederi ale lor declarate neconstituționale își pierd puterea juridică la data adoptării hotărîrii Curții Constituționale și nu pot fi aplicate pe viitor".

În temeiul celor expuse consider că examinarea dosarului în cauză trebuie sistată.

JUDECĂTOR AL CURȚII
CONSTITUȚIONALE

Nicolae CHISEEV